

MEES MAERTENSZ. EN ZIJN ZUSTERS: EEN ZEGWAARTSE FAMILIE IN HOOGVLIET

door

drs. T. van der Vorm

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 58 (2003), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

In menig Zuid-Hollandse kwartierstaat komt de familie Van Den Engel uit Hoogvliet voor. Meestal eindigt een voorouderreeks bij Mees Maartensz. alias Mees de Snijder op Hoogvliet, die voor 1645 overleden moet zijn. Dat Mees uit de contreien van Zoetermeer afkomstig zou kunnen zijn is door diverse mensen geopperd, maar daadwerkelijke onderzoek hiernaar is bij mijn weten nooit gedaan. Alle reden om dit op te pakken, mede omdat door vrijwilligers vele bronnen uit Zoetermeer en Zegwaart goed toegankelijk zijn gemaakt. Na uitgebreid onderzoek in GA Zoetermeer is het gelukt inzicht te krijgen in zijn familie en enkele oudere generaties toe te voegen. Het blijkt dat drie zussen van Mees hun partner ook in Hoogvliet hebben gevonden, waarvan twee in de bekende geslachten Noordzij en Voogt aldaar. Daarbij is ook een oudere generatie van het geslacht Noordzij uit Hoogvliet aangetoond en toe te voegen aan veel kwartierstaten.

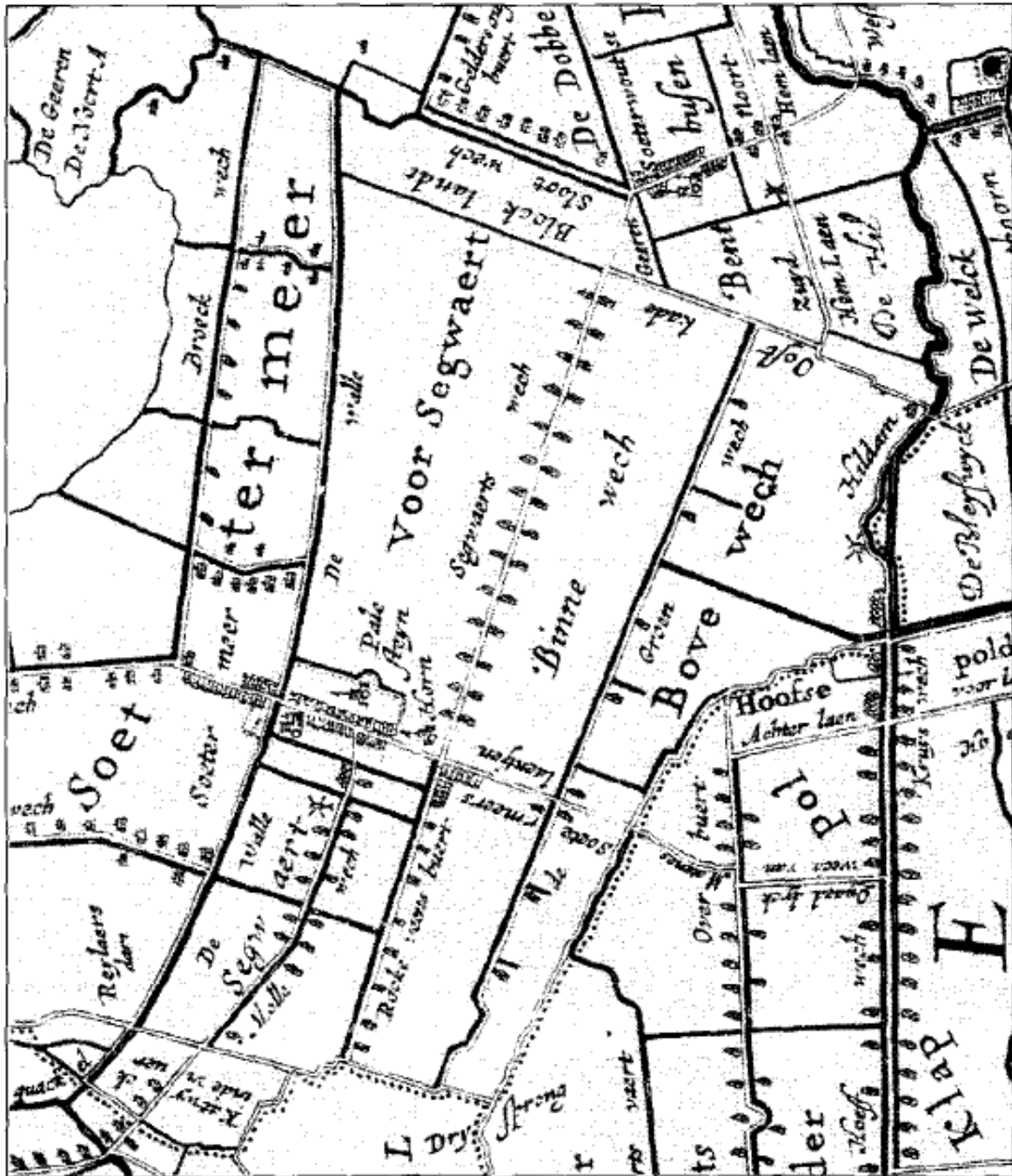
Genealogisch onderzoek in de periode voor 1600 vereist grote voorzichtigheid, zeker als het zoals in dit geval gaat om een familie die onder patroniem leefde. De bewijzen op basis van de gevonden acten lijken sterk, maar de nodige voorzichtigheid blijft geboden. Aanvullende informatie en bewijsmateriaal is dan ook van harte welkom. De bij elke generatie genoemde andere kinderen zullen niet altijd volledig zijn. Alleen waar ze tegengekomen zijn, zijn ze toegevoegd.

Over de herkomst van de achternaam 'Van den Engel' heb ik geen aanwijzingen gevonden. In Zoetermeer en Zegwaart ben ik de achternaam niet tegengekomen. Het is aannemelijk, zoals ook gesuggereerd door de heer KJ. Slijkerman in zijn artikel over de familie Van den Engel,¹ dat de familie deze achternaam pas in Hoogvliet is gaan gebruiken.

Met de nodige voorzichtigheid kunnen we als oudste generatie opvoeren:

I. *Jan Woutersz.*, geb. naar schatting rond 1510/1520, overl. vermoedelijk voor 1562, tr. *Marijtgen (Maertgen) N.N.*, (alias Marijtgen/Maertgen Jan Wouters wed.) overl. voor 1578.

Bij de analyse van de oudste generaties is gebruik gemaakt van een aantal overgeleverde morgenboeken van Zegwaart. In deze morgenboeken staat per perceel de eigenaar en de grootte in morgens (m.), honden (h.) en soms roeden (r.). (1 m. = 6 h.; 1 h. = 100 r.). Daarnaast zijn bij sommige morgenboeken met doorhalingen en bijschrijvingen opeenvolgende eigenaren genoteerd. Naast de 10^e penning kohieren uit 1543, 1557 en 1562 en enkele verveningskohieren of slagturegisters zijn er nauwelijks andere door genealogen te gebruiken bronnen voor onderzoek in het begin en midden van de 16^e eeuw in Zegwaart.

Zegwaert in 1639 - Fragment van de kaart van Holland van Jacob Aertsz. Colom
(NA reproducties, 1979)

Zegwaert bestaat uit drie naast elkaar gelegen gebieden, te weten van west naar oost: Buytenweg (ook: Voor-Segwaert genoemd, zoals op het kaartfragment), Binnenweg en Bovenweg. Deze zijn ook op het bovenstaande kaartfragment terug te vinden. Dezelfde opsplitsing in drie gebieden is ook in de morgenboeken gebruikt. Opmerkelijk is dat voor Binnenweg en Bovenweg de volgorde van de percelen in alle 16^e eeuwse morgenboeken identiek is, zodat over een lange periode de eigenaren bekend zijn. Voor Buytenweg ligt dat niet zo eenvoudig.

Het volgende schema geeft een overzicht (archief gevolgd door inventarisnummer) van de bewaard gebleven 16^e eeuwse (≤ 1580) morgenboeken van Zegwaert.

	Buytenweg	Binnenweg	Bovenweg
<i>Hoogheemraadschap</i>	<i>Rijnland</i>	<i>Schieland</i>	<i>Schieland</i>
1531	PB Zw 506	PB Zw 506	PB Zw 506
1543	OAR 8370	-	-
rond 1550	-	PB Zw 507	PB Zw 507
1564	OAR 8370	PB Zw 508	PB Zw 508
1568	OAR 8370	-	-
1571	PB Zw 516	PB Zw 516	PB Zw 516
1580	PB Zw 509	PB Zw 509	PB Zw 509
	PB Zw 517/518	PBZw 517/518	PBZw 517/518
	OAR 8371a		

PB Zw: Plaatselijkbestuur Zegwaart, in Gemeentearchief Zoetermeer

OAR: Oud Archief Rijnland, in Archief Hoogheemraadschap Rijnland te Leiden

In Oud Archief Schieland zijn geen morgenboeken van Zegwaart aanwezig

In het oudste morgenboek van Zegwaart uit 1531 komt een Jan Woutersz. een aantal malen voor met het volgende grondbezit:^{1a}

- fol. 6: 1,5 h. in Buytewech (later overgegaan op Pieter Lou Claesz.)
4 h. in Buytewech (later overgegaan op Pieter Lou Claesz.)
- fol. 11v: 7 h. 1 q. in Buytewech
7 h. 1 q. in Buytewech
9 h. in Binnenwech
8 h. in Binnenwech
- fol. 12: 2 h. in Binnenwech (gekomen van Adrijaen Jacob Sijmons.)
2 h. in Binnenwech (gekomen van Ghijsbert Diercks.)
- fol. 12v: 7 h. in Bovenwech (gekomen van Lou Lickebie; later overgegaan op Geeryt Jonge Claesz., Florys Michielsz., Neel Dammesz.)

De percelen uit Binnenweg en Bovenweg blijken in het morgenboek van rond 1550 allen in handen van ene Jan Corstinsz. Vooralsnog heb ik geen aanwijzing of deze Jan Woutersz. wel of niet de gezochte is.

Het morgenboek van Buytewech uit 1543 (van Binnenwech en Bovenwech zijn geen morgenboeken uit 1543 bewaard gebleven) vermeld ook een Jan Woutersz. met de volgende percelen:^{1b}

Dit is dat landt gheleghen andie noort zyde vanden Heerwech streckende tot die Wateringhe van Zoetermeer toe.

- fol. 7: Jan Woutersz. eyghen ende bruycker groot 2 m. 61 r.
- fol. 9v: Jan Woutersz. eyghen ende bruycker groot 1 m. 2 h. 67 r.
Jan Woutersz. eyghen ende bruycker groot 1 m. 4 h. 27 r.
Jan Woutersz. voorn, eyghen ende bruycker groot 2 m. 4 h.

Voor de morgenboeken van 1543 zijn op gezag van het Hoogheemraadschap Rijnland alle percelen in Rijnland opnieuw door een gezworen landmeter opgemeten. Men had het vermoeden dat de ambachten te weinig morgens opgaven voor het morgengeld, om zo de belasting te ontduiken. Voor Zegwaart bleek inderdaad het totaal aantal morgens zo'n 50% hoger te liggen dan door het ambacht opgegeven werd. Omdat dit het gemiddelde is over alle percelen, is

het erg lastig identieke percelen terug te vinden in 1531 en 1543. Het is goed mogelijk dat deze Jan Woutersz. identiek is aan de genoemde in 1531. Dit is dan ook niet de Jan Woutersz. waarnaar we opzoek zijn.

De eerste aantoonbare vermeldingen van de gezochte Jan Woutersz., die getrouwd was met Marijtgen, komen uit het ongedateerde morgenboek van Zegwaart dat rond 1550 (in ieder geval tussen 1544 en 1557) is aangelegd. Hierin komt Jan Woutersz. een aantal keren voor als eigenaar van percelen land:²

- Jan Woutersz.: 3,5 hont in Binnenweg (gekomen van Ghijs Diercxsz. Backer).
- Jan Woutersz.: 1 hont in Binnenweg (gekomen van Ghijs Diercxsz. Backer).

In het Morgenboek van Zegwaart uit 1564 komt Jan Woutersz. niet meer voor, maar wel de volgende relevante vermeldingen:³

- Maritgen Jan Woutersz. wed.: 2 h. in Bovenweg (na 1564 gekomen van Dirck Pietersz. Stompick)
- Maertgen Jan Woutersz. wed.: 1 h. in Bovenweg (na 1564 gekomen van Dirck Pietersz. Stompick)
- Maritgen Jan Wouters: 3,5 h. in Binnenweg (na 1564 gekomen van Adriaen Pieter Ywytz.)
- Maertgen Jan Wouters: 2 h. in Binnenweg (na 1564 gekomen van Adriaen Pieter Ywytz.)

Deze laatste twee percelen blijken qua ligging identiek met de twee percelen die Jan Woutersz. in het voorgaande morgenboek in bezit hield. Het blijkt dat deze percelen van Jan Woutersz. eerst over zijn gegaan op Adriaen Pieter Ywytz. en daarna op Marijtgen (Maertgen) Jan Wouters, waarbij Adriaen Pieter Ywytz. 1 hont erbij heeft gekocht of geërfd van Neel Damesz., om tot de 5,5 hont te komen.

Ondanks de vier verschillende schrijfwijzen in het morgenboek van 1564, gaat het mijns inziens vier keer om dezelfde persoon, in wie ik de vrouw van Jan Woutersz. meen te mogen zien. Dit mede omdat, zoals verderop blijkt, zij een dochter Trijntje Jansdr. heeft die getrouwd is met Pieter Jansz. Neeff. Deze Pieter komt ook al voor in het morgenboek van rond 1550 en daarmee lijkt Maertgen van dezelfde generatie te zijn als Jan Woutersz. en zodoende waarschijnlijk zijn vrouw en niet een dochter. Dit vermoeden wordt versterkt door het patroniem van haar dochter. Mogelijk is Maritgen na het overlijden van Jan Woutersz. hertrouwd geweest met Adriaen Pieters Ywytz., wat verklaart dat hij tussenliggend de eigenaar is geweest van de percelen.

In het morgenboek van Zegwaart van 1580 zijn de eigenaren van deze 4 percelen resp.:⁴

- Jan Symon Jorisz.
- Jan Symonsz.
- Pieter Jansz. Neeff
- Pieter Jansz. Neeff

Pieter Jansz. Neeff is de schoonzoon van Maertgen Jan Wouters., maar Jan Symon (Jorisz.) heb ik nog niet kunnen plaatsen in Zoetermeer/Zegwaart.

Jan Woutersz. komt ook voor in de 10^e penning Zoetermeer 1557 met ‘7 hont verdulven ergo nihil’ gelegen in de overmorgens (dat zijn percelen gelegen in Zegwaard, die aangeslagen worden in Zoetermeer).⁵ Jan Woutersz. wordt niet vermeld in de 10^e penning 1562 van Zegwaard of Zoetermeer. Zoals hierboven vermeld, blijken de percelen land die hij had in Zegwaard in het morgenboek van 1564 ook niet meer op zijn naam te staan. Vermoedelijk is hij voor die tijd overleden.

Deze Jan Woutersz. moet niet verward worden met Jan Wouter Joesten. Deze was waarschijnlijk zo’n 20 jaar jonger. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de weesbrief die op 29-2-1580 passeert te Zegwaard voor de 5 onmondige kinderen achtergelaten bij Jan Wouter Joesten, geprocureert bij Beligen Jacobsdr.⁶ Daarnaast scheiden op 14-5-1602 de erfgenamen van diens vader Wouter Joesten, waaronder de weeskinderen van Jan Wouter Joesten, de nagelaten goederen.⁷ Hierbij komen geen Adriaen Jan Woutersz. of Maerten Jan Woutersz. of hun kinderen voor.

In het ‘Kohier van renten, pachten, testamenten en landhuren die de parochiekerk van Zoetermeer en Zegwaard jaarlijks toekomen, volgens het register of maanboek daarvan zijnde’ uit 1578 staat vermeld:⁸ Zoetermeer - De erfgenamen van Maertgen Jan Wouters, verschijnende Heiligermis 18 s.

Bij de inkomsten van de kerk van Zoetermeer en Zegwaard aanvangende in 1610 staat nog steeds dezelfde inkomstenpost vermeld:⁹ Wallen - De weduwe van Pieter Jans Neeff op haar huis van Marijtgen Jan Wouters haar moeder zaliger, te betalen Sint Jansmis 18 s. Hierbij staan de volgende betalingen vermeld: 1611: de kinderen en erfgenamen van Pieter Jansz. Neeff op het huis in Zoetermeer, gekomen van Maertgen Jan Wouters, die moeder was van Trijntgen (1626: Jansdr), zaliger huisvrouw van Pieter Jansz; 1620: de kinderen en erfgenamen van Pieter Jansz. Neeff of nu Lenaert Lenaertsz. Part; 1630: Willem Philipsz. i.p.v. Lenaert Lenaertsz. Pert op zijn huis waar hij woont; 1634: Willem Philipsz. spinder.

Marijtgen Jan Woutersz. is dus in ieder geval de moeder van Trijntje Jansdr., maar het is niet bekend of zij ook de moeder van Adriaen en Maerten Jan Woutersz. is. Dat Jan Woutersz. de vader is van de hieronder genoemde Maerten en Adriaen is ook nog zeker niet bewezen.

Mogelijke kinderen (volgorde onbekend):

1. *Maerten Jan Woutersz.*, volgt II.
2. *Adriaen Jan Woutersz.* (alias Butterman), overl. na 8-7-1584, tr. voor 1562 *N.N.*

In de 10^e penning van Zoetermeer uit 1562 komt bij de overmorgens voor ‘Adriaen Jan Woutersz. nasaet van Adryan Cornelisz. Scoudt heeft 1 hont verduiven’.¹⁰

Adriaen Jan Woutersz. wordt vermeld met diverse percelen land in het morgenboek van Zegwaard van 1564:¹¹

- Adriaen Jan Woutersz.: 3 h. in Bovenweg (was in het vorige morgenboek van rond 1550 in bezit van Adryaen Cornelisz. Scout).
- Adriaen Jan Woutersz.: 2 h. in Bovenweg (was in het vorige morgenboek van rond 1550 in bezit van Adryaen Cornelisz. Scout).
- Adriaen Jan Woutersz.: 8,5 h. in Bovenweg (aangekomen na 1564 van Neel Claes Woutersz.).
- Adriaen Jan Woutersz.: 9,5 h. in Bovenweg (was in het vorige morgenboek van rond 1550 in bezit van Adryaen Cornelisz. Scout).

Volgens het slag turfregister van Zegwaart uit 1564 verzoekt Adriaen Jan Woutersz. te mogen slagturven in 9,5 h. land in Bovenween.^{11a} Dit perceel vinden we direct terug in het morgenboek hierboven.

Op 29-5-1567 is sprake van een obligatie van 6 car. gld. sprekende op Adriaen Jan Woutersz.¹²

In het turfregister van 1568 staat Aryen Jan Woutersz. vermeld met 600 ton turf.^{12a}

12-8-1575: Comp. Adriaen Jan Woutersz. en heeft verkocht aan Cornelis Vranckensz. Bijll, schout van Zegwaart, 'omtrent vijftalfmorgen weij hoeij ofte hout lants' gelegen Binnenweg in Zegwaart, mitsgaders het erf zo groot en klein als de voorsz. Adriaen Jansz. daar heeft liggen, waar huis, schuur, barg en potingen op plachten te staan, dat nu met de tegenwoordige oorlogen afgebrand is. Welk land gelegen is aan drie percelen aan elkaar, strekkende van de Landscheiding af tot Pieter Damensz. land toe. Belend NO de erfgenamen van Claes Damesz. ZW Adriaen Jansz. voorsz. met de erfgenamen van Vranck Eggersz., met het voorsz. erf zoals het altijd belend en gelegen is geweest. Met conditie dat het kleine stukje land waar Adriaen Jansz. aan de ZW-zijde mede gelegen blijft, zal Cornelis Vranckensz. Bijll voorsz. tot allen tijden zijn voorkeur hebben in geval van verkoop, vervreemding, verhuur etc. Voor de voorsz. landen heeft Cornelis Vranckensz. Bijll diverse schuldbrieven aan comp. genomen.¹³

Gaertge Woutersdr. wed. Cornelis Vranckesz. Bijl transporteert een deel van het land weer op 15-12-1579, waarbij expliciet genoemd wordt dat dit op 12-8-1575 van Adriaen Jansz. Butterman gekocht is.¹⁴ Hieruit blijkt dus dat Adriaen Jan Woutersz. en Adriaen Jansz. Butterman dezelfde zijn.

In 1575 wordt Adriaen Jansz. Butterman genoemd als buurman te Zegwaart.¹⁵ De laatst bekende vermelding van hem is als hij op 8-7-1584 wordt vermeld als voogd van het weeskind van Maerten Jan Woutersz.¹⁶

Voor meer informatie over een familie Butterman uit Zwammerdam, zie het artikel uit 1962 van mr. G. van Niekerken.¹⁷ Opmerkelijk is de vermelding op p. 671 in 1582 van een Adriaen Jansz. getrouwd met Weijntgen Cornelisdr. (Butterman).

Het is niet bekend hoe de vrouw van Adriaen Jan Woutersz. heet en of hij nakomelingen heeft gekregen.

3. *Katharyna (Trijntje) Jansdr.*, overl. 1610/1611, tr. *Pieter Jansz. Neeff*, waarschijnlijk zoon van Jan Pietersz. Neeffgen en Aechte Jansdr., overl. tussen 1-8-1594 en maart 1597.¹⁸

In de 10^e penning Zegwaart 1557 komt voor: Pieter Jansz. Neeftgen zijn huys, erf, boemgaert getaxeert 2 L facit 4 s.¹⁹

1562: Pieter Jansz. Neeffgen heeft een laech huysssen mit 2 margen wildert ende dorre hoeylant getaxeert voer 4 £; compt den 10^{en} penninck 8 s; heeft noch 10½ hont verdolven venen nihil (10^e penning Zegwaart 1562).²⁰

1573: Debiteuren uit de afrekening van de omslag van 10 gulden op de dorpssteek: Pieter Jansz. Neeffes schuldich van de thien gulden opte steeck 2 gulden 16½ st., hier op betaelt 36 st.; Pieter Jansz. Neeff heeft op rekeninck betaelt 37 st. 1 blanc.²¹

1597: Verponding van Zoetermeer: Dorp - Pieter Jansz. Neef erfgenamen hebben een huis getaxeert op 30 gld.²²

Pieter Jansz. Neeff wordt met diverse percelen land vermeld in de morgenboeken van Zegwaart van rond 1550, 1564 en 1580.

12-8-1611: Buelscheybrief tussen de kinderen van Tryntge Pieter Jansz. weduwe - Comp. Ouwe Jan Pietersz. wonende in Zegwaart, Haeper Pietersz. ende Marytge Pietersdr. wede. van Cornelis Huybrechtsz. zal., beide wonende tot Wilsveen in de ban van Stompwijk, doch dezelve Marytgen in dezen geass. bij Adriaen Cornelisz. secr. alhier haar voogd, Adriaen Pietersz. wonende tot Zoetermeer ende Jonge Jan Pietersz. bijgenaamd Jan Woutersz. wonende tot Wilsveen. Alle kinderen en erfgenamen van Tryntge Jansdr. die wed. was van Pieter Jansz. Neeff, beiden zaliger. Hebben de boedel op navolgende wijze verdeeld.^{22a}

Over Pieter Jansz. Neeff en zijn kinderen, waaronder Jan Pietersz. Ouwe Neeff en Jan Pietersz. Jonge Neeff (alias Jan Woutersz.; waarschijnlijk genoemd naar zijn grootvader van moederszijde om hem te onderscheiden van zijn oudere broer Jan), is in de archieven van Zegwaart nog het nodige te vinden.

II. *Maerten (Maertyn) Jan Woutersz.*, geb. naar schatting rond 1545, overleden ca. 1574, tr. *Maritge Cornelisdr.*, overl. na 8-7-1584. Maritge was eerder getrouwd met Gerrit N.N.

Vermeld met twee percelen land in het morgenboek van Zegwaart uit 1564:²³

- Maertyn Jan Woutersz. 1 hont in Binnenweg (na 1564 gekomen van Dirck Cornelisz. Swager)
- Maertyn Jan Woutersz. 1 hont in Binnenweg (na 1564 gekomen van Dirck Cornelisz. Swager)

In het morgenboek van 1580 staat hij nog steeds als de eigenaar van deze percelen hoewel hij zelf al overleden is.²⁴

Het slagturfgeregister van Zegwaart uit 1564 vermeldt dat Maertyn Jan Woutersz. begeert te slagturven in 7 h. lants Bovenwech strekkende van de Groenewech af tot Adriaen Heyndricxsz.

land tot, belend O: Vranck Vranckesz. en W: Huybrecht Adriaensz. van Roon.

Verder wil hij ook slagturven in twee percelen van resp. 3 h. en 4 h. groot in Buytenwech. Hij stelt tot borg zijn huis en erf met omtrent 14 h. land.^{24a}

En in het slagturfgeregister van 1567: Maertyn Jan Woutersz. begeert te slagturven in zijn woning strekkende van de Molenwech af tot de Groenewech toe ende de Landscheidinge toe, belend NO Lenert Willemsz. Clos ende Jan Arijensz. en W: Gerrit Jonge Claesz. Deze inschrijving staat vermeld direct na de inschrijving van Maertgen Jan Woutersz. weduwe, die begeert te slagturven in 7 hont land. Vlakbij staat ook de inschrijving van Adriaen Jan Woutersz. die wil slagturven in diverse percelen land. Omdat het lijkt dat dit kohier op volgorde van binnenkomst is opgesteld, suggereert dit een (familie)relatie

tussen de drie personen.^{24b}

In 'Queyer vande drie stuuvers opte morgen opten Buytenwech binnen den ambocht van Zegwert' uit 1568 wordt Maertyn Jan Woutersz. aangeslagen voor 3 morgen land.^{24c}

In het rechtboek van Baljuw en Hoge Vierschaar van Rijnland komt hij een aantal keer voor bij geweldsdelicten.^{24d}

26-4-1569 te Segwaert: De baillu van Rijnland klaagt over Maerten Jan Woutersz. keurwonde aan de schout aldaar. (Een keurwond is een toegebrachte wond die ernstig genoeg is om strafrechtelijk vervolgd te worden).

11-10-1569 te Segwaert: De baillu van Rijnland klaagt over Maerten Jan Woutersz. keurwonde aan Cors Pietersz.

11-4-1570 te Segwaert: De baillu van Rijnland klaagt over Cornelis Jacopsz. van een keurwonde gedaen an eenen Maerten Jan Woutersz.

In het morgenboek van Zegwaert van 1571 staat hij vermeld met 3 m. 2 h. land in Buytenweg. Dit is doorgehaald en er is bijgeschreven 'nu Cornelis Pouwelsz.'. Deze bijschrijving is later ook weer doorgehaald.^{24e} Verder staat Maerten Jan Woutersz. in hetzelfde morgenboek vermeld met diverse percelen land vermeld in Binnenweg en Bovenweg. Deze zijn ook later weer doorgehaald.^{24f}

Hij wordt diverse malen vermeld in de rekeningen van soldatenkosten uit 1572/1573:²⁵

- Maertijn Jan Woutersz. heeft gehadt twe soldaten met een jongen drie daegen beloept an gelt 3 gulden 15 st. (fol. 5)
- Jan Jacob Jansz. ende Maertijn Jan Woutersz. hebben gehadt van hopman Munter drie soldaten een dach compt 30 st. (fol. 25v)
- Maerten Jan Woutersz. heeft gehadt twe soldaten met een jongen compt 25 st. (fol. 40)
- Maertijn Jan Woutersz. heeft gehadt van hopman van Sonnevelt 2 soldaten (fol. 43)
- Maertijn Jan Woutersz. heeft geschanst bij Sassen drie daegen compt 30 st. (fol. 58)
- Maertijn Jan Woutersz. heeft die voors vrou met hoer kinder gehadt van de tijt dat sij tot Jan Backer van doen theeren tot ten 7^en mey thoe compt bij de heemraeden 4½ wecke een dach compt 9 gulden 6 st. (fol. 58)
- Cornelis Pietersz. Storck compt van dat hij die soldaetinne betaelt heeft bij consent van de gemeente duen sij wech reysde van Maertijn Jan Woutersz. 2 gulden (fol. 60v)

8-7-1584: Weesbrief - Comp. Maritge Cornelisdr. wed. Maerten Jan Woutersz., met Adriaen Gerritsz. haar zoon en voogd in deze zaak, en bekende dat zij in de voorleden troublen omtrent 10 jr. geleden binnen de stad Delft ten huize van Cornelis Pietersz. Berckel en bij weten en tussenspreken van de zelve Cornelis Pietersz. als haar buurman, mede van Zegwaert, een deugdelijke uitkoop gedaan te hebben tegen Adriaen Jan Woutersz. als voogd van Maerten Maertensz., onmondig weeskind van Maritge Cornelisdr. en Maerten Jan Woutersz., ten tijde oud 4 jaar en nu ter tijt oud omtrent 14 jaar vanwege de erfenis van zijn vader. Compareerde mede Cornelis Pouwelsz., haar zwager, die als onderpand van betaling stelt: een huis, erf, schuur en landen daarachter, staande Binnenweg in Zegwaert waar hij comp. tegenwoordig op woont, en waar Maerten Jansz. zaliger voorsz. op placht te wonen, strekkende van de Ruckeven af tot de Groeneweg toe, belend NO Jan Jacob Jannen ZW Heijndrick Cornelisz. met zijn ingelanden.²⁶

In de 16^e eeuw komen te Zegwaart diverse personen met de naam Maerten Jansz. voor. Dit is bijzonder verwarrend en noopt tot grote voorzichtigheid bij het trekken van conclusies. Een kleine bloemlezing:

- Maerten Jan Woutersz. getr. Maritge Cornelisdr. (zie dit artikel).
- Maerten Jansz. Timmerman getr. Marijtgen Reijersdr.²⁷
- Maerten Jansz. Schuijtemaker²⁸
- Maerten Jansz. Ros getr. Trijntje Sijmonsz. (zie verderop in dit artikel).
- Maerten Jansz. Molenaer getr. Michieltge Dircxdr.²⁹
- Maerten Jansz. 't Heer.³⁰

Daarnaast komt Maerten Jansz. (zonder toevoeging) ook geregeld voor, waarbij het voor de tegenwoordige onderzoeker vaak onmogelijk te bepalen is wie hier bedoeld wordt.

Kinderen:

1. *Maerten Maertensz.*, volgt III.

III. *Maerten Maertensz.*, geb. ca. 1570, overl. russen 1-1-1610 en 3-2-1612, tr. rond 1595, *Annetge Meesdr.*, dochter van Mees N.N. en Trijntje Sijmonsz., overl. tussen 6-8-1608 en 3-2-1612.

8-7-1584: Weesbrief (zie bij zijn ouders) waaruit blijkt dat hij ca. 1570 geboren is.

28-6-1592: Comp. Maerten Maertensz. onze mede inwoner en verklaarde dat hij onlangs gekocht heeft van Philips Adriaensz. Spoelman een zeker huis, erf, potinge etc. op het dorp van Zegwaart.³¹

10-1-1593: Schuldbrief - Comp. Maerten Maertensz. onze mede inwoner en bekende schuldig te zijn aan Adriaen Heijndrick Vranckensz. een som van 33 ponden groot Vlaams voor de koop van de gerechte helft van omtrent een morgen land of water gelegen Bovenweg te Zegwaart, waarvan de andere helft aan Marijtge Neel Damen weduwe toekomt.³²

16-5-1593: Schuldbrief - Comp. Maerten Maertensz. wonende alhier in het dorp van Zegwaart, is schuldig Marijtge Cornelisdr. wed. wijlen Cornelis Dames zal. de som van 130 car. gld. ter zake van de koop van de gerechte helft van omtrent een morgen land of water gelegen Bovenweg in Zegwaart, waarvan de andere helft door de koper zelf onlangs is gekocht van Adriaen Heijndrick Vranckensz. Zijn borg is Cornelis Claesz. Bleijswijck, onze mede buurman.³³

25-3-1598: Rentebrief - Comp. Maerten Maertensz. en is schuldig Gabriel Jansz. een jaarlijkse losrente van 7 car. gld. elk jaar te betalen Heiligermis.³⁴

1605: Lidmaten Zoetermeer/Zegwaart 'De Buerte van Segwaert van de Horne af' - Anneken Barthelmeus.

Bij de doop van zijn kinderen in 1600, 1602 en 1608 woonde Maerten Maertensz. te Zegwaart.

6-8-1608: Comp. Maertijn Jansz. Ros eertijds wednr. van wijlen Trijntje Sijmonsz. zaliger wonende op het dorp van Zegwaart ter eenre en Claes Cornelisz. Molenaer man en voogd van Marijtge Meesdr. mitsgaders Maertijn Maertensz. man en voogd van Annetge Meesdr. kinde-

ren en erfgenamen van dezelfde Trijntge Sijmonsdr., mede wonende op het dorp van Zegwaard ter andere zijde, en verklaren met behulp van vrienden en bekenden de boedel gescheiden te hebben.³⁵

1-1-1610: Maarten Maertensz. treedt op als borg. Dit is de laatst bekende vermelding waarin hij nog leeft.^{35a}

3-2-1612: Comp. Adriaen Gerritsz. en Claes Cornelisz. Molenaer omen en voogden van de zeven nagelaten weeskinderen van Maertijn Maertensz. en Annetge Meesdr. beiden zaliger, gewoond hebbende in Zegwaard, en hebben verkocht aan Heijndrick Jan Woutersz. waert tot Zoetermeer opt Dorp en Corstiaen Adriaensz. Cocq mede wonende aid. een zeker stuk weiland of hooiland, slagrurfland ende slotterland met 2 grote nieuwe turfschuren daarop, liggende in Zegwaard Binnenwech.³⁶ Helaas is geen acte gevonden waarin de zeven weeskinderen bij name zijn genoemd.

Adriaen Gerritsz. is een halfbroer van Maerten Maertensz. Zie de weesbrief na overlijden van zijn vader. Deze Adriaen Gerritsz. is ook de oom en/of voogd die bij huwelijken van de kinderen van Maerten Maertensz. wordt genoemd.

Het is opmerkelijk dat van maar liefst vier van de zeven kinderen hun partner uit Hoogvliet komt of dat ze er zelf woonden ten tijde van het huwelijk! Gezien de chronologie van deze huwelijken lijkt het erop dat Pieter Ariensz. Noordzij toen hij in Zegwaard woonde gevallen is voor de charmes van Maritje Maertensdr. en dat hij daarna haar zussen bij vrienden uit Hoogvliet heeft aanbevolen.

Kinderen (volgorde onzeker):

1. (vermoedelijk) *Trijntge Maertensdr.*

Het hoofdgeld van Rijnland 1622 vermeldt: Trijntgen Maertensdr., jongedochter, innennaaster, inwonend bij Claes Cornelisz. Molenaer en Maritge Meesen ('t Dorp van Segwaard oostzijde).³⁷

Op 11-4-1627 getuige te Poortugaal bij de doop van Jan, zoon van Pieter Ariensz. Noortsij en (vermoedelijk haar zus) Maritje Maertensdr. Het is niet bekend of zij getrouwd is geweest.

2. (vermoedelijk) *Maritgen Maertensdr.*, otr. Zoetermeer 8-11-1615, Johan Willemsz. Backer.

In 1615 is Maritgen j.d. wonende in het dorp van Zegwaard. Met consent van Arijen Gerritsz., voogd. Johan is in 1615 j.g. wonende in het dorp van Zegwaard. Met moeders consent.

3. *Maritje Maertensdr.*, otr. Zoetermeer 14-1-1618, *Pieter Arentsz. (Ariensz.) Noortsij (Noord(t)zij, Norshey; Pieter den timmerman op Hoogvliet)*, ged. Poortugaal 4-9-1594 (get. Vincent Jacobsz. op Hoogvliet, Bastiaen Arentsz. en Willempje Huigen), zoon van Arijen Ewoutsz. en Neeltje Pietersdr.

Maritje is in 1618 j.d. van en wonende Zegwaard. Met consent van Arijen Gerits, oom. Pieter is in 1618 j.g. van Hoogvliet, wonende Zegwaard 'Lejttenhouck'. Met consent van

Arijen Eeuwoutse van Hoogvliet. Hoewel niet expliciet hierbij vermeld meen ik in deze Arijen Eeuwoutsz. zijn vader te mogen herkennen. Dit sluit precies aan op de eerste hypothese omtrent zijn ouders in 'Het geslacht Noordzij - Noordsij - Noordzij afkomstig van Hoogvliet en Pernis' (Hoogvliet 2001), door J.H. van der Boom en M.P. van der Steen, p. 25-27. Hiermee acht ik deze filatie voldoende onderbouwd om die zonder voorbehoud te geven. Zie het boek voor veel meer informatie over Pieter Ariensz. Noortsij en zijn nageslacht.

Kinderen:

- 3a. *Arije*, ged. Poortugaal 1-11-1620 (get. Eelant Arentsz., Pieter Jansz., Lijsebet Ariensdr.)
 - 3b. *Anneke*, ged. Poortugaal 7-5-1623 (get. Mees Maertensz., Grietge Maertens, Aeltge Arents)
 - 3c. *Jan*, ged. Poortugaal 11-4-1627 (get. Rochus Wilmsz., Trintge Maertens)
 - 3d. *Neeltje*, ged. Poortugaal 2-9-1629 (get. niet vermeld)
 - 3e. *Maartje*, ged. Poortugaal 26-9-1632 (get. niet vermeld)
 - 3f. *Maartje*, ged. Poortugaal 4-2-1634 (get. niet vermeld)
 - 3g. *Jannetje*, ged. Poortugaal 4-2-1634 (get. niet vermeld)
 - 3h. *Pietertje*, ged. Poortugaal 30-5-1638 (get. Lijsbeth Arents te Hoogvliet)
 - 3i. *Maartje*, ged. Poortugaal 13-1-1641 (get. Cornelis Willemsz., Kniertje Dirx)
4. *Grietje (Geertie) Maertensdr.*, tr. Overschie (otr. Poortugaal 8-12 en Zoetermeer 10-11) 1619, *Rochus Willemsz. Voogt (Zoeting, Visser)*, ged. Poortugaal 23-7-1595 (get. Pieter Lenertsz. in Poortugaal, Gijs Henricx timmerman en Janneke Pieters), zoon van Willem Rochusz. Visser en Leentje Cornelisdr. Voogt, overl. voor sep 1652. Rochus tr. 2^e Leentje Hendriksdr.

Grietge is in 1619 j.d. van Zoetermeer (DTB Poortugaal) resp. j.d. wonende Zegwaard, met consent van Arijen Gerritss, oom (DTB Zoetermeer). Rochus is in 1619 j.g. van Hoogvliet, met consent van Willem Rochusz., vader (DTB Zoetermeer). Op 7-5-1623 zijn Mees Maertensz. en Grietge Maertensdr. doopgetuige te Poortugaal. Zie 'De Parenteel van Doen Beijensz. I' door J.J. Vervloet, p. 67 en 68 voor uitgebreide informatie over Rochus Willemsz. Voogt en zijn voor- en nageslacht.

Kinderen:

- 4a. *Maerten*, ged. Poortugaal 7-5-1623 (get. Cornelis Pietersz. Vermaet, Maertge Willems, Arye Gerritsz.)
 - 4b. *Maertge*, ged. Poortugaal 11-4-1627 (get. Pieter Arentsz. en zijn huisvrouw)
 - 4c. *Jacob*, ged. Poortugaal 29-4-1629 (get. niet vermeld)
 - 4d. *Neeltie*, ged. Poortugaal 1-8-1631 (get. niet vermeld)
 - 4e. *Trijntie*, ged. Poortugaal 30-7-1634 (get. niet vermeld)
 - 4f. *Geertie*, ged. Poortugaal 13-4-1636 (get. niet vermeld)
5. *Grietje Maertensdr.*, vermoedelijk ged. Zoetermeer 20-2-1600 (get. Marten Jans, Grietgen ..., Lijsbeth Sijmonsens), tr. Rotterdam (otr. Zoetermeer 14-3) 8-4-1627, Andries Jansz..

De doopdatum zou ook van haar zus Grietge kunnen zijn (zie 4), maar gezien de leeftijd bij het trouwen minder aannemelijk. Grietje is in 1627 j.d. van Segwaard. Met consent van Arij Gerritsz., oom van de bruid. Andries Jansz. is in 1627 j.g. van Hoogvliet, resorteren-

de onder Portegael. Hij is mogelijk gedoopt Poortugaal 13-7-1597 (Andries, zoon van Joan Claesz. op Hoogvliet. Get. Neelke IJsbrands).

6. *Mees Maartensz.* (*Mees Corsz.*, *Mees de Snijder op Hoogvliet*), ged. Zoetermeer 26-5-1602 (get. Wolphert Thoonen, mr. Pieter, Neeltgen Diercksen), overl. tussen 1641 en 1645, tr. Poortugaal 18-5-1625, *Jannetje Cornelisdr.*, overl. na 16-12-1668. Zij otr. (2^e) Poortugaal juni 1645 Dirck Jansz. Vermeer (j.m. wonende Hoogvliet).

Mees trouwt in 1625 als Mees Corsz. en is dan j.m. van Zoetermeer, wonende Hoogvliet. Hij is al eerder vermeld te Poortugaal als doopgetuige op 7 mei 1623. Op 15-2-1626 laat hij ook weer als Mees Cornelisz. te Poortugaal een zoon Maerten dopen. Na die tijd komt hij weer consequent als Mees Maertensz. of Mees de Snijder voor. Jannetje is in 1625 j.d. van Vlaardingherambacht. In 1645 is zij wed. van Mees Maertensz., wonende Hoogvliet. Vermeld als lidmaat te Hoogvliet 20-11-1661. Voor meer informatie over de familie 'Van den Engel' in Hoogvliet verwijst ik naar het artikel van de heer K.J. Slijkerman in *De Nederlandsche Leeuw* 1987.¹

Kinderen:

- 6a. *Maerten*, ged. Poortugaal 15-2-1626 (get. niet vermeld)
6b. *Anna*, ged. Poortugaal 18-3-1632 (get. niet vermeld)
6c. *Maertie*, ged. Poortugaal 13-4-1636 (get. niet vermeld)
6d. *Claes*, ged. Poortugaal 17-11-1641 (get. niet vermeld)
6e. *Trijntje*, ged. Poortugaal 17-11-1641 (get. niet vermeld)
7. *Marten Maertensz.*, ged. Zoetermeer 14-9-1608 (get. Jan Woutersz., Louwreys Cornelis, Marritge Mees).

Mogelijk is hij identiek aan Maerten Maertensz., in Zegwaard, die kinderen laat dopen te Zoetermeer op 20-10-1630 (Grietje) en 2-10-1633 (Ide).

Tot slot wil ik de vrijwilligers en medewerkers van het GA Zoetermeer bedanken voor de indexen en bewerkingen die zij gemaakt hebben en die ter beschikking gesteld zijn aan geïnteresseerden. Een groot deel daarvan is ook op Internet te vinden via de website van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer (www.oudsoetermeer.nl).

AFKORTINGEN

GA	Gemeente Archief
NA	Nationaal Archief te Den Haag
OAR	Oud Archief Rijnland
ora	Oud Rechterlijk Archief
PB	Plaatselijk Bestuur
SvH	Archief van de Staten van Holland

NOTEN

1. De oudere generaties van het geslacht Van den (der) Engel alias Voogt uit Hoogvliet, in: *De Nederlandsche Leeuw*, jrg. 1987, kol. 337-352.
- 1a. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 506.
- 1b. Hoogheemraadschap van Rijnland, OAR inv. 8370a.
2. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 507 fol. 15 (2x).
3. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 508 fol. 9v, 10 en 15 (2x) resp.
4. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 509 fol. 11, 11v, 16v en 17 resp.

5. NA, SvH < 1572 inv. 1173 fol. 36v. Bewerking in GA Zoetermeer.
6. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 37 fol. 89v-91.
7. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 43 fol. 22-24.
8. GA Delft, Archief Ontvanger Geestelijke kantoren Holland inv.nr. 613. Bewerking door Ronald Grootveld in GA Zoetermeer. Zie daar na item 38.
9. Kerkrekeningen Zoetermeer en Zegwaard 1610-1636. Bewerking door Ronald Grootveld in GA Zoetermeer. Zie item (59).
10. NA, SvH < 1572 inv. 1500 fol. 44. Bewerking in GA Zoetermeer.
11. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 508 fol. 8v (3x) en 9 resp.
- 11a. Hoogheemraadschap van Rijnland, OAR inv. 8400a fol. 21 v.
12. *Ons Voorgeslacht* jrg. 41 (1986), p. 23/24.
- 12a. Hoogheemraadschap van Rijnland, OAR inv. 8400a.
13. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 37 fol. 21v-22v.
14. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 37 fol. 78v-79.
15. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 37 fol. 20v/21.
16. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 39 fol. 54/54v.
17. *Butterman te Zwammerdam*, door mr. G. van Niekerken, in *Ons Voorgeslacht* jrg. 40 (1985), p. 166-174 met aanvullingen op p. 671 en 672.
18. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 41 fol. 442v en inv. 42 fol. 248v resp.
19. NA, SvH < 1572 inv. 1169, fol. lv. Bewerking in GA Zoetermeer.
20. NA, SvH < 1572 inv. 1501, fol. lv. Bewerking in GA Zoetermeer.
21. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 113 fol. 9.
22. GA Zoetermeer, PB Zoetermeer inv. 199. Bewerking door Ronald Grootveld in GA Zoetermeer.
- 22a. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 45 fol 174-176v.
23. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 508 fol. 16v (2x).
24. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 509 fol. 18v (2x).
- 24a. Hoogheemraadschap van Rijnland, OAR inv. 8400a fol. 17.
- 24b. Hoogheemraadschap van Rijnland, OAR inv. 8400a.
- 24c. Hoogheemraadschap van Rijnland, OAR inv. 8370b.
- 24d. NA, Baljuw en Hoge Vierschaar van Rijnland 1539-1811 inv. 114 resp. fol. 65, 74 en 83v.
- 24e. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 516 fol. 29v (katern Buytenweg).
- 24f. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 516 fol. 26. (katern Binnenweg/Bovenweg)
25. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 252 fol. 5, 25v, 40, 43, 58 (2x) en 60v resp. Bewerking in GA Zoetermeer.
26. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 38 fol. 54 e.v.
27. Zie bijv. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 39 fol. 72.
28. Zie bijv. GA Zoetermeer, PB Zegwaard inv. 507 en 508.
29. Zie bijv. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 39 fol. 153v e.v. (vermeld o.a. zijn kinderen).
30. Zie bijv. GA Delft, Archief Ontvanger Geestelijke kantoren Holland inv.nr. 613. Bewerking door Ronald Grootveld in GA Zoetermeer. Item nr. 29.
31. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 41 fol. 178v.
32. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 41 fol. 214v-216.
33. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 41 fol. 293.
34. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 42 fol. 323.
35. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 44 fol. 112v-113.
- 35a. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 45 fol. 25v.
36. GA Zoetermeer, ora Zegwaard inv. 45 fol. 233 e.v.
37. GA Leiden, Stadsarchief II, inv.nr. 4024 II fol. 663v. Bewerking door Jaap Heemskerk in GA Zoetermeer.

**MEES MAERTSENZ. EN ZIJN ZUSTERS:
EEN ZEGWAARTSE FAMILIE IN HOOGVLIET**

(Aanvullingen op OV jrg. 58 (2003), blz. 181-193)

door

Drs. T. van der Vorm

Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 58 (2003), een uitgave van de Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie

Van mevr. H.E. Verbeek uit Rotterdam ontving ik schriftelijk enkele interessante aanvullingen over Maritgen Maertensdr. (generatie III, het 2e kind), door mij gegeven als vermoedelijke dochter van Maerten Maertensz. Hieruit blijkt dat zij daadwerkelijk een dochter van hem is en het woord 'vermoedelijk' kan vervallen, namelijk:

18-8-1619: Uitkoop gedaan door Jan Willemsz. Backer, wonende Zegwaard, wednr. van Marytgen Maertensdr. bijgenaamd Marytgen Zwagers jegens Pieter Adriaensz. Hogevelyet (= Noortzij), behuwd oom, Adriaen Gerritsz. en Claas Cornelisz. Molenaer, oud-omen en als zodanig voogden van het nagelaten weeskind van de voorsz. Marytgen bij name Willem Jansz., op 20 maart laatstleden 1 jaar oud.¹

Uit het hoofdgeld van 1622 blijkt dat Jan Willemsz. (Backer) na het overlijden van zijn vrouw met zijn zoontje bij zijn broer Hendrick is ingetrokken: Jan Willemsz. met zijn kind Willempgen (sic!), inwonend bij Hendrick Willemsz. Backer in het dorp Zegwaard, de Westzijde.² De ouders van Jan Willemsz. Backer zijn Willem Joostesz. Backer en Neeltgen Heyndricksdr.³

Bij nadere bestudering van het doopboek van Poortugaal ontdekte ik dat Mees Maertensz. vermoedelijk nog een kind heeft laten dopen te Poortugaal (generatie III, een 6e kind):

6f. *Maerten*, ged. Poortugaal 8-4-1629 (vader: snijer op Hoogvliet; moeder niet vermeld; get. niet vermeld).

Van Dirck Jansz. Vermeer, de tweede man van Jannetje Cornelisdr., is ook meer bekend geworden. Hij woont op 24-2-1645 te Hoogvliet, is dan 33 jaar oud, en legt met anderen een verklaring af.⁴ Hij zal dus ca. 1612 geboren zijn. In het doopboek van Poortugaal vinden we op 11-10-1609 een doopinschrijving die weliswaar niet goed klopt qua datum, maar wel qua namen:

Dirck, ged. Poortugaal 11-10-1609 (vader: Jan Claesz., op Hoogvliet; moeder niet vermeld; get. Eldert Rokusz., de huisvrouw van Pyeter Adriaensz. en Claes Centen).

Deze Jan Claesz. is dezelfde als Jan Claesz. Vermeer (j.m. wonende tot Claes Jansz. op Hoogvliet) die te Poortugaal 10 mei 1592 trouwt met Neelke IJsbrandsdr. (j.d. van Rhoon, wonende tot Arien Jacobsz. op Hoogvliet). Dit blijkt wel uit de dopen en huwelijken van zijn kinderen in Poortugaal. Hieruit volgt ook dat dit echtpaar de waarschijnlijke ouders van Dirck Jansz. Vermeer zijn.

Kijkende nu naar generatie III, het 5e kind (Grietje Maertensdr.), dan staat daar de mogelijke doop van haar man Andries Jansz. op 13-7-1597 te Poortugaal als zoon van Joan Claesz. op Hoogvliet (getuige: Neelke IJsbrands). Dit is weer dezelfde Jan Claesz. (Vermeer) als hierboven en hiermee zou Andries Jansz. een broer zijn van Dirck Jansz. Vermeer. Onderzoekers die goed bekend zijn in de Hoogvlietse archieven nodig ik uit om met aanvullend bewijsmateriaal te komen m.b.t. deze familie Vermeer.

NOTEN

1. ora Zegwaart inv. 47 fol. 94 en 100.
2. Hoofdgeld Rijnland 1622, fol. 651v.
3. ora Zegwaart inv. 43 fol. 61v.
4. ONA Rotterdam inv. 153 p. 304.